

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU
Broj: 49 0 P 062453 23 Gž
Novi Travnik, 30.4.2024. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku, građansko vijeće sastavljeno od sudija: Mirjana Grubešić, kao predsjednica vijeća, Aide Pezer-Alić i Senad Begović, kao članovi vijeća, u parničnom postupku tužiteljice Z. R. kći N. iz S., ..., zastupane po punomoćniku F. i N. K., advokatima iz V., ... protiv tužene I. Č. kći M. iz S., ul... zastupane po punomoćnicima V. i V. S., advokatima iz K. ul. ..., radi utvrđenja prava služnosti stalnog kolskog i pješačkog prolaza i po protivtužbi tužene protiv tužitelja radi ukidanja prava stvarne služnosti stalnog kolskog i pješačkog prolaza, v.sp. ...KM, odlučujući o žalbi tužiteljice izjavljenoj protiv presude Općinskog suda u Kiseljaku broj: 49 0 P 062453 22 P od 13.7.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj 30.4.2024. godine, donio je sljedeću:

PRESUDU

Žalba tužiteljice se usvaja i presuda Općinskog suda u Kiseljaku broj: 49 0 P 062453 22 P Kiseljak, 13.7.2023. godine u stavu drugom i trećem preinačava te se odbija zahtjev da se ukine pravo stvarne služnosti stalnog kolskog i pješačkog prolaza preko nekretnine tužene, kao poslužnog dobra označene kao k.č...., upisana u z.k. ul. broj..., a u korist povlasnog dobra protivtužene-tužiteljice označene kao k.č. broj ... i k. č. broj ... upisanim u z.k. ul. broj ... K.O...., dimenzija (3,46-3,54m) x 22,11-22,29 i površine od 82,62 m², a kako je to prikazano na skici identifikacije vještaka geometra I. P. od 28.03.2023. godine, koja se ima smatrati sastavnim dijelom ove presude, kao neosnovana i obvezuje tužena da tužiteljici nadoknadi troškove postupka u iznosu od ...KM, u roku od 30 dana.

Odbija se tužena sa zahtjevom za naknadu troškova postupka u iznosu od ...KM kao neosnovanim.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom, stavom prvim, utvrđeno je da je tužiteljica stekla pravo stvarne služnosti stalnog kolskog i pješačkog prolaza preko nekretnine tužene-protivtužiteljice kao poslužnog dobra označene kao k.č. ...upisana u z.k. ul. ... K.O. ..., a u korist povlasnog dobra tužiteljice-protivtužene nekretnina označenih kao k.č. ...upisana u z.k. ul. ...K.O. koji ide sa javnog puta označenog kao k.č. ...te se nastavlja preko parcele tužene-protivtužiteljice i to na početku granice parcele a u širini od 3,24 m, na kraju pristupnog puta u širini od 3,54 m, te u dužini od 27,46 m površine 100,30 m², kako je to navedeno u nalazu i mišljenju vještaka geodetske struke I. P. od 28.03.2023. godine i prikazano na skici identifikacije, a što se ima smatrati sastavnim dijelom ove presude.

Stavom drugim ukinuto je pravo stvarne služnosti stalnog kolskog i pješkog prolaza pod tačkom I. ove presude preko nekretnine tužene - protivtužiteljice, kao poslužnog dobra označene kao k.č. broj..., upisana u z.k. ul. broj... K.O., a u korist povlasnog dobra protivtužene-tužiteljice označene kao k.č. broj ... i k. č. broj ... upisanim u z.k. ul. broj ... K.O....., dimenzija (3,46-3,54m) x 22,11-22,29 i površine od 82,62 m², a kako je to prikazano na skici identifikacije vještaka geometra I. P. od 28.03.2023. godine, koja se ima smatrati sastavnim dijelom ove presude.

Stavom trećim određeno je da svaka stranka snosi svoje troškove.

Protiv navedene presude žalbu je blagovremeno izjavila tužiteljica zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i povrede pravila parničnog postupka, sa prijedlogom da drugostepeni sud žalbu uvaži, prvostepenu presudu ukine i predmet uputi prvostepenom sudu na ponovni postupak ili preinači u korist žaliteljice. Žaliteljica žalbom osporava odluku sudu iz stava II i III pobijane odluke, tj. u dijelu u kojem je odlučeno o protivtužbenom zahtjevu i troškovima postupka.

U odgovoru na žalbu tužena osporava osnovanost žalbe sa prijedlogom da se žalba odbije.

Pošto je ispitao prvostepenu odluku u onom dijelu u kojem se pobija žalbom i po službenoj dužnosti, shodno članu 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15- u daljem dijelu teksta ZPP), drugostepeni sud je zaključio slijedeće:

Žalba nije osnovana.

Iz stanja spisa i osporene presude, proizlazi da su parnične stranke pred sudom, u skladu sa odredbom člana 7. Zakona o parničnom postupku, iznijele sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve i izvele dokaze koje su smatrale bitnim za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari.

Nije osnovan ni prigovor povrede odredaba parničnog postupka, dat kroz navode žalbe kojima se ukazuje da provedeni dokazi nisu cijenjeni u skladu sa odredbom člana 8. Zakona o parničnom postupku. Suprotno ovim navodima, prvostepeni sud je, rješavajući po tužbenom zahtjevu, dao ocjenu svih izvedenih dokaza koji su od odlučnog značaja, svakog zasebno i svih zajedno. S tim u vezi, suprotno navodima žalbe tužitelja, odlučne činjenice u pobijanoj presudi utvrđene su na potpun i pravilan način saglasno predloženim dokazima koje je sud ocijenio na način u smislu naprijed citirane zakonske odredbe, pa se ne mogu prihvatiti žalbeni navodi da u pobijanoj presudi nije izvršena pravilna primjena navedene zakonske odredbe.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja prvostepenog suda, koje se u tom dijelu ne pobija žalbom, proizlazi da je utvrđeno da je tužiteljica vlasnikaca nekretnini označenih kao k.č. ... u naravi „dvorište“ površine 279 m², pomoćna zgrada površine 15m², stambena

zgrada površine 67 m², te nekretnine k.č...., njiva četvrte klase u površini od 480 m², upisane u z.k. uložku broj..., a da je tužena vlasnica nekretnina označenih kao k.č. broj:..., njiva četvrte klase u površini od 366 m², dvorište u površini 500 m², stambena zgrada u površini od 24 m², i k.č. ...šuma 4 klase u površini od 240 m².

Obzirom da je pravo stvarne služnosti stalnog kolskog i pješačkog prolaza preko nekretnine tužene kao poslužnog dobra označene kao k.č. ...upisana u z.k. ul...., vršeno preko 20 godina, a u korist povlasnog dobra tužiteljice nekretnina označenih kao k.č. ...upisana u z.k. ul. ... koji ide sa javnog puta označenog kao k.č. ... te se nastavlja preko parcele tužene-protivtužiteljice i to na početku granice parcele a u širini od 3,24 m, na kraju pristupnog puta u širini od 3,54 m, te u dužini od 27,46 m površine 100,30 m², kako je to navedeno u nalazu i mišljenju vještaka geodetske struke I. P. od 28.03.2023. godine i prikazano na skici identifikacije prvostepeni sud cijeni da je to pravo stečeno dosjelošću, dakle, na jedan od Zakonom predviđenih načina (čl. 210. stav 1. Zakona) i u tom dijelu usvaja zahtjev, koji se ne osporava žalbama parničnih stranka, slijedom čega je presuda u odnosu na taj zahtjev postala pravosnažna.

Osporava se osnovanost i pravilnost odluku u stavu drugom, kojim je odlučeno po protivtužbenom zahtjevu tužene za ukidanje služnosti, koji je usvojen, između ostalog i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, koji žalbeni razlog je prema ocjeni ovog suda ostvaren.

Prvostepeni sud je odluku o osnovanosti protivtuženog zahtjeva zasnivao na čl. 270. Zakona o stvarnim pravima („Sl. novine FBiH“, broj: 66/13) i Zakona o izmjenama i dopunama zakona o stvarnim pravima F BiH („Sl. novine F BiH“, broj: 100/13), kojim je u stavu 1. propisano da: izgubi li pravo služnosti razumnu svrhu, vlasnik poslužne stvari može zahtijevati da se ono ukine, ako nije nešto posebno određeno, odluku o ukinuću donijet će sud na zahtjev vlasnika poslužne stvari, bez obzira na pravni osnov na kojem je ta služnost bila osnovana, a st. 2. istog člana je propisano da će sud na zahtjev vlasnika poslužne nekretnine svojom odlukom ukinuti nužni prolaz, a i drugu služnost puta, bez obzira na to na kojem je temelju osnovana, ako utvrdi da postoje drugi prikladniji, ili jednako prikladan prolaz koji vlasniku poslužnog zemljišta čini manje štete ili pak jednako prikladan javni prolaz. Zahtjev je usvojen uz obrazloženje da sud cijeni da su ispunjene zakonske pretpostavke za ukidanje stvarne služnosti, jer njeno postojanje bez stvarne potrebe tužiteljice opterećuje i ograničava tuženu u korištenju njenih nekretnina koja trpi ekonomsku štetu prolaskom tužiteljice kroz njeno ekonomsko dvorište i to u vidu narušavanja mira, stvaranja buke prilikom prolaska vozila, prljanja ekonomskog dvorišta, nemogućnosti da bolje estetski uredi isto.

Ovakav zaključak suda je pogrešan. Zakonom propisan razlog za ukidanje služnosti je gubitak razumne svrhe tog prava, koji podrazumijeva da u vrijeme podnošenja zahtjeva više ne postoje okolnosti koje su postojale prilikom nastanka služnosti i da služnost ne opravdava svoje postojanje, odnosno da je služnost postala nepotrebna. Prvostepeni sud gubitak razumne svrhe vidi u mogućnosti povezivanja nekretnina tužiteljice sa javnim putem preko parcele tužene označene kao k.č. ... te umanjenu vrijednost nekretnina tužene i da se radi ako ne o drugom prikladnijem, ali

svakako jednako prikladnom prolazu koji vlasniku poslužnog zemljišta čini manje štete ili pak jednako prikladan javni prolaz, a također i trajno rješenje pristupnog puta stambenom objektu tužiteljice što je pogrešno jer se obrazloženje suda zasniva na uvjerenju da se ulaganjem tužiteljice može uspostaviti prikladan ili prikladniji prolaz. Sud u cijelosti zanemaruje činjenicu da se prema stanju u spisu i izvedenim dokazima tužena, koja traži ukidanje služnosti, ne iznosi i ne dokazuje tražene okolnosti iz kojih bi se mogao izvući zaključak da su se promijenile okolnosti u odnosu na one koje su postojale u vrijeme nastanka služnosti koji više ne opravdavaju njeno postojanje, odnosno da je postala nepotrebna, što u svakom slučaju mogućost uspostavljanja drugog prolaza preko povlasne ili poslužne nekretnine nije. Dakle, sud je na utvrđeno činjenično stanje pogrešno primijenio čl.270.stav 1.Zakona o stvarnim pravima kada je ocijenio da je pravo služnosti u konkretnom predmetu izgubilo razumu svrhu pogrešno cijeneći sam termin razumna svrha.

Prvostepeni sud je pogrešno primijenio i stav 2.čl. 270.zakona o stvarnim pravima kojim je propisano da će sud na zahtjev vlasnika poslužne nekretnine svojom odlukom ukinuti nužni prolaz, a i drugu služnost puta, bez obzira na to na kojem temelju je osnovana, ako utvrdi da postoji drugi prikladniji ili jednako prikladan prolaz, koji vlasniku poslužnog dobra čini manje štete ili pak jednako prikladan prolaz. Ovim članom je vlasniku poslužnog dobra priznata mogućnost da traži ukidanje služnosti ali pod uvjetom da postoji drugi prikladniji ili jednako prikladan prolaz, koji vlasniku poslužnog dobra čini manje štete ili pak jednako prikladan prolaz, a ne ukoliko postoji mogućnost da se napravi takav prolaz. Tek u takvoj situaciji (ukoliko doista i postoji) sud može cijeliti i ostale zakonom tražene uslove kao što su manja šteta za vlasnika poslužnog dobra i stepen prikladnosti. Kako je u konkretnom slučaju provedenim vještačenjem po vještaku geodetske struke utvrđeno da takav put ne postoji, ali bi se po vještaku mogao napraviti na način da tužiteljica izgradi pristupi put sa svoje parcele označene kao k.č. ... prema parceli tužene- označenoj kao k.č..., a koja vezuje za javni put označen kao k.č...., za što bi, prema vještaku građevinske struke M. I., trebalo izvršiti ulaganja u novčanom iznosu od ...KM, a umanjena tržišna vrijednost nekretnina tužene zbog ustanovljene stvarne služnosti puta preko istih iznosi 3.677,60 KM jasno je da takav put ne postoji, što u konačnom ni stranke ne negiraju. Dakle, kako iz utvrđeno činjeničnog stanja, koje se u ovom dijelu ne osporava žalbom, proizilazi da drugi prikladniji ili jedno prikladan put ne postoji, već da bi mogao postojati uz ulaganja u iznosu od 2.695,20 KM jasno je da je protivtužbeni zahtjev tužiteljice neosnovan, a da je prvostepeni sud njen zahtjev usvojio pogrešno primjenom čl. 270.stav 2.Zakona o stvarnim pravima kada je ocijenio da se stečena služnost može ukinuti ukoliko postoji mogućnost da se napravi drugi prikladniji ili jednako prikladan put koji bi za vlasnika/cu povlasne nekretnine bio povoljniji u smislu povećanja vrijednosti njene nekretnine, manje buke i štete.

Nadalje, zaključak prvostepenog suda je pogrešan jer se ispunjenost materijalno pravnih pretpostavki i cijena radova može cijeliti i biti od značaja u parnicama u kojima je postavljen zahtjev iz čl.221.Zakona o stvarnim pravima koji reguliše pitanje premještanja služnosti u slučaju ako se služnost stalno izvršava samo na jednom dijelu poslužne stvari, a izvršavanje služnosti na tom dijelu je vlasniku naročito teško, u kojem

slučaju vlasnik poslužne stvari može zahtijevati da se služnost premjesti na neko drugo, ovlašteniku podjednako prikladno mjesto, s tim da je u stavu 2. propisano da troškove premještanja služnosti snosi vlasnik poslužne stvari.

U konkretnom slučaju, predmet protivužbenog zahtjeva nije premještanje služnosti, odnosno zahtjev iz čl.221.Zakona o stvarnim pravima FBiH, već zahtjev za ukidanje služnosti iz čl. 270.Zakona o stvarnim pravima, kako je to tužena jasno naznačila u protivtužbi, slijedom čega se osnovanost ovog zahtjeva može cijeliti isključivo kroz čl.270.Zakona, na čiju primjenu ne utječe činjenica koliko bi iznosila cijena radova za izgradnju novog puta, niti koliko je umanjena vrijednost povlasnih nekretnina, kao i eventualna razlika između to dvoje.

Ovaj sud smatra da osporena presuda zadovoljava standarde člana 6. stavak 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, pošto se zasniva na temelju dokaza izvedenih u kontradiktornom postupku, obrazloženje osporene presude odnosno razlozi na kojima se zasniva izgledaju logično i uvjerljivo i nema dokaza da je presuda donesena na osnovu proizvoljne primjene prava, ili da je došlo do povrede nekih procesnih prava, koja pripadaju strankama u kontradiktornom postupku.

Kako je ostvaren žalbeni razlog pogrešne primjene čl. 270.stav 2. i 3.Zakona o stvarnim pravima žalbu je valjalo uvažiti i odluku u stavu drugom kojim je usvojen protivužbeni zahtjev preinačiti. Ostale žalbene navode, kojim je osporavana odluka kroz navode da je nalaz i mišljenje vještaka građevinske struke nepravilan i nepotpun, sačinjen uz uskraćivanje prava pristupa sudu zbog činjenice da je vještak izašao na lice mjesta, a da o tome nije obavijestio tužiteljicu ili njenog punomoćnika, a koju je obavezu preuzeo, nisu od značaja za odlučivanje u ovoj pravnoj stvari zbog čega ih sud, u skladu sa čl. 231.ZPP-a zajedno sa ostalim navodima iz žalbe nije posebno obrazlagao.

Odluka o troškovima postupka donesena je primjenom čl. 397.stav 2. 386.stav 1.i 387.stav 1.ZPP-a. Obzirom da je žalba tužiteljice usvojena i da je u konačnom uspjela u cijelosti, kako u odnosu na tužbeni, tako i u odnosu na protivužbeni zahtjev to istoj pripadaju troškovi postupka. Dosuđeni troškovi se odnose na sudske takse na tužbu i presudu u iznosima od po 80,00 KM, sudsku taksu na odgovor na protiv tužbu u iznosu od 40,00 KM, odmjerene u skladu sa Zakonom o sudskim taksama Srednjobosanskog kantona („Sl.novine Srednjobosanskog kantona“, br. 4/017 i 15/2020), troškove vještačenja u iznosu od 200,00 KM, nagrade za sastav tužbe, odgovora na protivužbu, zastupanja na pripremnom ročištu i ročištu za glavnu raspavu u iznosima od po 240,00 KM, ročištu na licu mjesta održanom dana 10.3.2023.godine u iznosu od 180,00 KM, te troškove sastava žalbe u iznosu od 300,00 KM, koji su odmjereni u skladu sa čl. 12. I 13.AT-e. Ukupno dosuđeni troškovi tužiteljice iznose 1.840,00 KM. Primjenom čl. 386.stav 1.ZPP-a sud je odbio tuženu sa zahtjevom za naknadu troškova prvostepenog postupka u iznosu od 2.444,00 KM.

Ostale žalbene navode sud je cijenio, ali ih nije posebno obrazlagao jer nisu od odlučnog značaja (čl. 231.ZPP-a).

Zbog svega navedenog žalba je usvojena i presuda u stavu drugom preinačena, na osnovu člana 224. stav 1. tačka 5) i člana 229.tačka 4. Zakona o parničnom postupku.

Predsjednica vijeća

Mirjana Grubešić